Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы прарэктар БДУКМ
____________А. А. Корбут
«____» ___________2017 г.
Рэгістрацыйны № ВД-____/вуч.

ДАДАТКОВЫ НАРОДНЫ ІНСТРУМЕНТ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках),
напрамку спецыяльнасці 1-18 01 01-02 Народная творчасць (інструментальная музыка),
спецыялізацыі 1-18 01 01-02 01
Інструментальная музыка народная

2017

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбная праграма складзена ў адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарту Рэспублікі Беларусь ОСВО 1-18 01/ 2013 Народная творчасць (па напрамках), вучэбнага плана ўстановы вышэйшай адукацыі па напрамку спецыяльнасці. Рэгістрацыйны № С 18-1-09/13 вуч.

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Л. К. Валасюк, дацэнт кафедры народна-інструментальнай творчасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», дацэнт;
А. К. Шульгоўская, старшы выкладчык кафедры народна-інструментальнай творчасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А. Я. Крамко, саліст і дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра Рэспублікі Беларусь імя І. І. Жыновіча, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь;
У. М. Каральчук, дацэнт кафедры інструментоўкі ўстановы адукацыі «Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі», член Саюза кампазітараў Рэспублікі Беларусь

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай народна-інструментальнай творчасці ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 10 ад 27.05.2016 г.);
прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 22.06.2016 г.)

Адказны за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч
Адказны за выпуск: Л. К. Валасюк

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сістэме падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў: выкладчыкаў, кіраўнікоў ансамбляў, аркестраў народных інструментаў вучэбная дысцыпліна «Дадатковы народны інструмент» займае важнае месца. Вучэбная дысцыпліна разлічана на вывучэнне шэрагу народных інструментаў: цымбалаў, гармонікі, домры, мандаліны, балалайкі.

Сувязь з вучэбнымі дысцыплінамі «Спецінструмент», «Інструментальны ансамбль», «Аркестравы клас», «Методыка выкладання ігры на народных інструментах», «Вывучэнне педагагічнага рэпертуару», «Дырыжыраванне», «Інструментазнаўства і інструментоўка», «Гісторыя і тэорыя выканальніцтва на народных інструментах». Гэты блок вучэбных дысцыплін фарміруе ў студэнта асновы тэарэтычных і практычных навыкаў і ўменняў да работы ў аркестры, ансамблі.

Інавацыйна-метадычная дзейнасць

ПК-20. Ужываць новыя інавацыйныя тэхналогіі навучання, мультымедыйныя тэхналогіі, электронныя падручнікі, фоназапісы.

Выканальніцкая дзейнасць

ПК-23. Планаваць рэпертуар уласных мастацкіх (музычных) твораў.

ПК-24. Працаваць з крыніцамі рэпертуару, літаратурай па народнай творчасці.

ПК-25. Арганізоўваць этапы працэсу выканання мастацкіх (музычных) твораў для эстэтычнага выхавання і фарміравання высокамастацкіх густаў насельніцтва.

ПК-26. Выступаць у якасці артыста-выканаўцы ў прафесійных і аматарскіх музычных калектывах, драматычных тэатрах, музычных тэатрах, тэатрах-студыях, на радыё, тэлебачанні, у канцэртных установах.

Творчая дзейнасць

ПК-27. Рабіць уласныя аранжыроўкі, інструментоўкі, апрацоўкі і пералажэнні для інструментальных калектываў, аркестраў, ансамбляў.

ПК-28. Самастойна падбіраць рэпертуар, фарміраваць канцэртную праграму.

ПК-29. Рыхтаваць творчыя выступленні інструментальных калектываў і весці канцэртную работу ў рэгіёне і па-за яго межамі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Мэта вучэбнай дысцыпліны «Дадатковы народны інструмент» – падрыхтоўка высокакваліфікаваных кіраўнікоў аркестравых, ансамблевых калектываў, тэарэтычна і практычна падрыхтаваных да выканальніцкай, педагагічнай, арганізатарскай і грамадска-музычнай дзейнасці.

Асноўнымі задачамі вучэбнай дысцыпліны з'яўляюцца:

– авалоданне музычна-выканальніцкімі навыкамі ігры на аркестравых інструментах;

– навучанне студэнтаў асновам выканальніцкай тэхнікі ігры на розных аркестравых інструментах;

– развіццё ўменняў карыстацца сродкамі мастацкай выразнасці выканальніцтва;

– удасканаленне ўменняў і навыкаў самастойнай работы па засваенні вучэбнага матэрыялу;

– набыццё студэнтамі навыкаў чытання нот з ліста, падбору мелодый песень і танцаў на слых, транспанавання;

– знаёмства з метадычнай літаратурай, педагагічным, канцэртным рэпертуарам для розных народных інструментаў.

Работа са студэнтамі па вучэбнай дысцыпліне «Дадатковы народны інструмент» будуецца на аснове індывідуальных праграм на семестр з улікам індывідуальных асаблівасцей студэнта, узроўнем яго агульнага і музычнага развіцця і прадугледжвае як узровень патрабаванняў, так і змест вывучаемага матэрыялу. Атрыманыя веды замацоўваюцца ў аркестрах і ансамблях. Паспяховае дасягненне студэнтам пастаўленых мэт і задач патрабуе, акрамя аўдыторных заняткаў з выкладчыкам, сістэматычнай самастойнай работы па выкананні вучэбных заданняў.

У выніку засваення вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен *ведаць:*

– пэўны тэарэтычны матэрыял;

– метады пачатковага навучання ігры на народных інструментах;

– выканальніцкія прыёмы ігры на народных інструментах;

– асновы музычнага гукаўтварэння;

умець:

– фарміраваць пасадку за інструментам, пастаноўку рук;

– настройваць інструмент;

– практычна выкарыстоўваць сродкі мастацкай выразнасці;

– чытаць ноты з ліста, іграць па слыху, транспанаваць;

– самастойна працаваць над рэпертуарам;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

валодаць:

– агульнымі прынцыпамі пастаноўкі інструмента і выканальніцкага апарату;

– асноўнымі выканальніцкімі прыёмамі;

– навыкамі ігры па слыху, чытання з ліста, акампаніравання, транспанавання, імправізацыі і г. д.

У працэсе выкладання вучэбнай дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя тэхналогіі навучання:

– практычнае азнаямленне з музычным матэрыялам;

– практычнае засваенне інструментаў аркестра;

– выкарыстоўванне тэхнічных сродкаў навучання.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Дадатковы народны інструмент» разлічана на чатыры семестры (I – IV).

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Дадатковы народны інструмент» усяго прадугледжана 164 гадзіны, з якіх 70 гадзін – аўдыторныя (індывідуальныя) заняткі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Месца і значэнне вучэбнай дысцыпліны ў агульнай сістэме падрыхтоўкі кіраўніка аматарскага аркестра (ансамбля) народных інструментаў.

Змест і асноўныя патрабаванні вучэбнай дысцыпліны «Дадатковы народны інструмент». Міжпрадметная сувязь з іншымі дысцыплінамі. Вучэбна-метадычнае забеспячэнне.

Тэма 1. Знаёмства з канструкцыяй і асобнымі часткамі інструмента, строй інструмента

Агульныя звесткі аб інструменце, існуючага сольна, ансамблева і аркестрава ў аматарскіх, вучэбных, прафесійных калектывах. Народныя інструменты і іх разнавіднасці. Азнаямленне з рознымі мадыфікацыямі інструментаў, існуючых у Беларусі і за яе межамі. Знаёмства з канструкцыяй і асобнымі часткамі інструмента. Вывучэнне дыяпазону, гукарада і строю інструмента. Калковая механіка, правільнае замацаванне струн, месцапалажэнне падстаўкі, якасць струн. Практычныя парады па падрыхтоўцы інструмента да работы.

Тэма 2. Фарміраванне пасадкі за інструментам, пастаноўка корпуса і рук

Абодва бакі выканальніцкага працэсу: мастацкі і тэхнічны. Узаемасувязь, узаемазалежнасць і шляхі іх фарміравання. Кароткія звесткі аб рабоце і ўласцівасцях мышцаў і анатамафізіялагічнай будове рук. Вызначэнне правільнай пастаноўкі рук для кожнага студэнта з улікам яго фізічных асаблівасцей.

Спецыфіка пасадкі, палажэння інструмента і пастаноўкі рук. Агульныя прынцыпы пастаноўкі рук на кожным інструменце. Значэнне свабоды рук выканаўцы пры ігры на інструменце. Значэнне пачатковага навучання ігры на інструменце для далейшага музычнага развіцця студэнта. Методыка фарміравання першапачатковых навыкаў гуказдабывання і каардынацыі рухаў, засваенне асноўных штрыхоў. Сувязь рэпертуару з методыкай работы над пастаноўкай рук і замацаваннем першых ігравых навыкаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 3. Фарміраванне навыкаў настройкі інструмента

Залежнасць настройкі інструмента ад якасці інструмента і струн. Правільнае знаходжанне падстаўкі для струн на інструменце. Асноўныя віды настройкі інструментаў і іх спецыфіка. Выкарыстанне розных спосабаў настройкі (пры дапамозе цюнера, слыху, камертона, гучання другога інструмента (баяна, фартэпіяна)). Праверка дакладнасці строю адкрытых струн па чысціні гучання ўнісонаў і актаў.

Састаўныя этапы дакладнай настройкі: папярэдняя настройка, рэгуляванне інтэрвалаў, праверка строю па інтэрвалах метадам флажалетаў, абыгрыванне і канчатковая настройка. Практычнае засваенне навыку настройкі інструмента. Слыхавы самакантроль – аснова фарміравання навыкаў настройкі інструмента.

Тэма 4. Авалоданне асновамі музычнага гукаўтварэння

Асаблівасці гукаўтварэння на народных інструментах, яго спецыфіка. Характэрныя прыёмы гуказдабывання (уменне фарміраваць гук пальцам, кісцю, кісцю з прадплеччам, усёй рукой; уменне рэгуляваць шчыльнасць і глыбіню гучання, дынаміку, тэмбр; іграа націсканнем, штуршком, ударам). Гукаатрыманне як матэрыяльная аснова ўвасаблення ідэйна-эмацыянальнага зместу музыкі. Кіруючая, напраўляючая роля музычнага мастацкага прадстаўлення і залежная роля рухальна-іграавых элементаў у працэсе гукаатрымання.

Значэнне правільных іграавых навыкаў і ўменняў для далейшага выхавання музыканта. Фарміраванне асноўных іграавых навыкаў на інструменце (з улікам візуальна-слыхавых метадаў). Замацаванне асноўных іграавых навыкаў на даступным музычным матэрыяле.

Тэма 5. Каардынацыя іграавых рухаў левай і правай рукі

Каардынацыя слыхавых прадстаўленняў і іграавых рухаў з навыкамі арыентацыі на інструменце. Выхаванне правільна арганізаваных рухаў правай і левай рукі.

Правільная пасадка, адчуванне свабоды корпуса, рук – важная ўмова гатоўнасці да ігры. Уключэнне з самага пачатку навучання двух рук у працэс ігры.

Уважлівая работа над навыкамі гуказдабывання і даступнасць на дадзенай ступені развіцця разнастайнасці гучання.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Сукупнасць задач для правай і левай рукі. Спецыфіка ігравых рухаў на розных інструментах. Каардынацыя псіхічнай і фізічнай дзейнасці музыканта. Стабільная ігравая ўстаноўка. Слыхавы кантроль як неабходная ўмова якасці выканання.

Тэма 6. Асноўныя выканальніцкія прыёмы

Спецыфіка засваення асноўных выканальніцкіх прыёмаў на народных інструментах. Асаблівасці гучання кожнага інструмента і непаўторнасць яго гукавой палітры. Паслядоўнае назапашванне і планамернае развіццё асноўных прыёмаў ігры, іх разнастайных спалучэнняў і відазмяненняў.

Асноўныя прыёмы: удар, піцыката, трэмала, флажалет, вібрата, слізганне, націск, штуршок і інш. Мастацкая мэтазгоднасць выкарыстання прыёмаў, прастата і зручнасць ігравых рухаў.

Тэма 7. Развіццё тэхнічных навыкаў

Развіццё ігравых рухаў і якасць гуку на народных інструментах набываецца пры рабоце над практыкаваннямі, гамамі, арпеджыа, эцюдамі і п’есамі.

Вынікі работы могуць быць адчувальны:

– у замацаванні пальцаў левай і правай рукі, развіцці іх бегласці;

– у фарміраванні каардынацыі рухаў рук (узаемадзеяння іх);

– у засваенні рацыянальнай аплікатуры і спосабаў змены пазіцый;

– у паляпшэнні якасці гуку пры выкананні living рознымі прыёмамі ігры;

– у выразным выкананні штрыхоў на інструменце.

Крытэрыі для развіцця тэхнікі – мінімальная затрата энергіі і дасягненне максімальнага эфекту, прастата і зручнасць рухаў. Роля выхавання фізічнага, слыхавога, эстэтычнага кантролю ў развіцці рухальных якасцей выканальніцкага апарату. Адбор тэхнічнага матэрыялу, паслядоўнасць работы над ім. Адзінства гарманічнага развіцця тэхнічных і мастацкіх навыкаў як аснова раскрыцця мастацкага зместу музычнага твора.

Тэма 8. Работа над гамамі, практыкаваннямі

Удасканаленне ігравых навыкаў пры дапамозе інструктыўнага матэрыялу (гамы, практыкаванні).

Пытанні аплікатуры ў пачатковым навучанні. Неабходнасць індывідуальнага падыходу да студэнта пры выбары той ці іншай аплікатуры. Аплікатурныя варыянты.

Гамы і практыкаванні як абавязковы матэрыял для развіцця тэхнічных навыкаў. Вывучэнне гам розных тыпаў і відаў (выкананне мажорных і мінорных гам рознымі метрарытмічнымі, дынамічнымі і штрыхавымі варыянтамі). Азнаямленне з цэлатоннай, дыятанічнай і храматычнай гамамі. Роля работы над гамамі і практыкаваннямі ў працэсе развіцця іграўых навыкаў.

Тэма 9. Асноўныя штрыхі

Паняцце «штрых». Асноўныя віды штрыхоў і іх значэнне. Штрых як сродак музычнай выразнасці. Разнавіднасці штрыхоў:

– legato – звязна;
– detache – асобна;
– staccato – адрывіста.

Элементы штрыха: пачатак, развіццё, заканчэнне. Сапастаўленне розных тлумачэнняў і метадаў падыходу да праблемы штрыхоў на народных інструментах (праблемы ўніфікацыі тэрміналогіі графічнага запісу штрыхоў). Графічнае адлюстраванне штрыхоў.

Заканамернасці вывучэння і паслядоўнага засваення штрыхоў, пераходаў ад аднаго штрыха да другога. Асаблівасці тэхнікі іх выканання. Мастацкая выразнасць штрыхоў. Штрыхі як сродак артыкуляцыі. Штрыхі і дынаміка.

Тэма 10. Асновы чытання нот з ліста

Навыкі чытання нот з ліста як важная ўмова калектыўнай ігры ў ансамблі і аркестры, іх роля ў развіцці выканальніцкіх навыкаў засваення музычнага матэрыялу. Чытанне нот – уменне (інтанацыйна і рытмічна) з першага разу сыграць па нотах п’есу ў патрабуемым тэмпе. Чытанне нот з ліста неабходна пачынаць з самага простага рэпертуару: апрацоўкі народных мелодый (песень, танцаў), ступень складанасці якіх адпавядае вучэбна-метадычнаму матэрыялу 1–3 класа ДМШ. Выбар п’ес у танальнасцях з малой колькасцю ключавых і выпадковых знакаў. Зрокавы аналіз твора (адзначыць найбольш складаныя месцы, улічваючы размер, такт, аплікатуру). Значэнне беглага чытання нот з ліста для практычнай дзейнасці студэнта. Сістэматычная практыка – лепшы спосаб засвоіць

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

навык чытання нот з ліста. Слыхавая аснова чытання нот з ліста. Развіццё навыку чытання нот з ліста і яго значнасць у падрыхтоўцы студэнта-аркестранта. Спосабы развіцця навыку чытання нот з ліста.

Тэма 11. Практычнае засваенне выразных сродкаў выканальніцтва

Комплекс выразных сродкаў выканання ў інструменталістаў: дынаміка, артыкуляцыя, фразіроўка, тэмп, агогіка, тэмбр, аплікатура. Канкрэтныя прыёмы выканання, выразныя нюансы, адценні. Засваенне і замацаванне ўсёй шкалы выразных сродкаў на спецыяльна падабраным нотным матэрыяле. Неабходнасць выхавання слыхавых прадстаўленняў аб магчымай градацыі гуку. Тэхнічнае ўвасабленне абраных выразных сродкаў. Развіццё вобразнага мыслення студэнта.

Тэма 12. Развіццё навыкаў ігры на слых, транспанаванне

Развіццё навыкаў ігры на слых як выкананне на інструменце музычнага матэрыялу на аснове музычна-слыхавых прадстаўленняў (без выкарыстання нотнага тэксту). Узаемасувязь музычна-слыхавых прадстаўленняў і рухальных навыкаў у працэсе ігры на слых і транспанавання. Падбор на слых простых, знаёмых мелодый і іх транспанаванне пры пастаянным слыхавым кантролі. Выхаванне ўнутранага слыху як неабходная ўмова практычнай дзейнасці студэнта.

Спецыфіка транспанавання на інструменце без зрокавага ўспрымання нотнага тэксту. Элементы працэсу транспанавання: зрокавы аналіз нотнага тэксту, мысленны перавод у новую танальнасць, выкананне новага варыянта на інструменце.

Развіццё навыкаў ігры на слых і транспанаванне як неабходная частка падрыхтоўкі студэнта да выканальніцкай дзейнасці ў аркестры ці ансамблі.

Тэма 13. Работа над музычнымі творамі

Работа над музычным творам як аснова працэсу навучання. Працэс навучання ігры на інструменце неразрыўна звязаны з засваеннем музычных твораў. Першапачатковае азнаямленне з творам, стварэнне агульнага прадстаўлення аб яго змесце, характары, форме. Аналіз нотнага тэксту, падбор аплікатуры, вызначэнне штрыхоў і прыёмаў гуказдабывання. Дынамічны

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

план і тэмп музычнага твора. Разуменне студэнтам агульнай лініі развіцця твора. Розныя спосабы работы над нотным тэкстам. Работа над цэльнасцю выканання. Ігра на памяць.

Пастаянны кантроль у працэсе работы над творам за каардынацыяй рухаў рук і якасцю выканання на інструменце. Змест вобраза, прастата і даходлівасць мелодыі, дaступнасць штрыха, аплікатурная зручнасць – асноўныя ўмовы правільнага падбору першых твораў для навучання ігры на інструменце.

Тэма 14. Агляд і аналіз музычнай літаратуры, педагагічнага рэпертуару

Рэпертуар як аснова музычна-эстэтычнага выхавання студэнта, удзельніка аркестра ці ансамбля. Роля і значэнне рэпертуару. Асноўныя метадычныя дапаможнікі, саманавучальнікі, школы ігры на інструменце, хрэстаматыі, педагагічны рэпертуар для пачатковага навучання ігры на інструменце. Іх параўнальны аналіз. Практычнае знаёмства з рэпертуарнымі зборнікамі. Азнаямленне з творамі беларускіх кампазітараў. Паслядоўнасць ускладнення вучэбнай праграмы і адпаведнасць канкрэтным педагагічным задачам. Выкарыстанне спецыяльнай літаратуры для чытання нот з ліста, ігры ў ансамблі ці аркестры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Назва тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін індывідуальныя заняткі	Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
Уводзіны	2		
Тэма 1. Знаёмства з канструкцыяй і асобнымі часткамі інструмента, строй інструмента	2	1	
Тэма 2. Фарміраванне пасадкі за інструментам, пастаноўка корпуса і рук	5	1	
Тэма 3. Фарміраванне навыкаў настройкі інструмента	5	1	
			кантрольны ўрок
Тэма 4. Авалоданне асновамі музычнага гукаўтварэння	5	1	
Тэма 5. Каардынацыя ігравых рухаў левай і правай рукі	6	2	
Тэма 6. Асноўныя выканальніцкія прыёмы	4	1	
			акадэмічны канцэрт
Тэма 7. Развіццё тэхнічных навыкаў	5	1	
Тэма 8. Работа над гамамі, практыкаваннямі	4	1	
			тэхнічны залік
Тэма 9. Асноўныя штрыхі	6	2	
Тэма 10. Асновы чытання нот з ліста	4	1	
			кантрольны ўрок
Тэма 11. Практычнае засваенне выразных сродкаў выканальніцтва	6	2	
Тэма 12. Развіццё навыкаў ігры на слых, транспанаванне	4	1	
			залік
Тэма 13. Работа над музычнымі творамі	6	2	экзамен
Тэма 14. Агляд і аналіз музычнай літаратуры, педагагічнага рэпертуару	6	2	залік
Усяго…	**70**	**19**	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Александров, Д. П. Самоучитель игры на мандолине (по нотной и нотно-цифровой системам) / Д. П. Александров. – М. ; Л. : Музгиз, 1948. – 46 с.

2. Жинович, И. И. Оркестр цимбалистов / И. И. Жинович. – Минск : Беларусь, 1968. – 35 с.

3. Заметки о структуре и инструментарии Государственного академического народного оркестра Республики Беларусь им. И. И. Жиновича: материал в помощь студенту / сост. В. В. Кузнецов. – Минск : Белорус. гос. консерватория, 1991. – 9 с.

4. Иванов, Н. А. Самоучитель игры на двухрядной хроматической гармонике (25 на 25 клавишей) / Н. А. Иванов. – 2-е изд. – М. : Сов. композитор, 1963. – 80 с.

5. Играй, гармонь. «А гармоника не печалит» / сост. Г. Заволокин. – М., 1994. – Вып. 1. – 55 с.

6. Лондонов, П. П. Самоучитель игры на двухрядной гармонике-хромке / П. П. Лондонов. – Переизд. – М. : Сов. композитор, 1991. – 98 с.

7. Маранцлихт, М. Л. Самоучитель игры на мандолине и четырехструнной домре / М. Л. Маранцлихт ; под. общ. ред. Г. Михайлова. – Переизд. – М. : Сов. композитор, 1976. – 70 с.

8. Михайлов, Г. Г. Самоучитель игры на мандолине и четырехструнной домре / Г. Г. Михайлов. – М. : Музгиз, 1958. – 96 с.

9. «Рамантычнае падарожжа». Творы для ансамбля цымбалаў з ф-на ў апрацоўках і перакладах У. Грома : вучэб. дапам. / аўт.-уклад. У. М. Гром. – Мінск : Чатыры чвэрці, 2004. – 68 с.

10. Самойлов, А. Н. Азбука мандолиниста / А. Н. Самойлов, В. В. Тихомиров. – М. : Музыка, 1964. – 80 с.

11. Сергеев, А. Самоучитель игры на двухрядной гармонике / А. Сергеев, А. Голубев ; под общ. ред. Г. Тышкевича. – М. ; Л. : Музгиз, 1949. – 48 с.

12. Стральчонак, А. А. П’есы для гармонікі / А. А. Стральчонак, М. І. Слізкі. – Мінск : БДУКМ, 2005. – 74 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

13. Тышкевич, Г. Т. Самоучитель игры на двухрядной хроматической гармонике / Г. Т. Тышкевич. – М. : Музыка, 1991. – 104 с.

Дадатковая

1. Вертков, К.А. Русские народные музыкальные инструменты / К. А. Вертков. – Л. : Музыка, 1975. – 280 с.

2. Мицуль, Н. Белорусские цимбалы в контексте мировой музыкальной культуры / Н. Мицуль. – Минск : БГУКИ, 2006. – 118 с.

3. Народно-инструментальное исполнительство Беларуси: вопросы теории, истории и методики: учеб. пособие для учреждений образования, обеспечивающих получение среднего специального образования по специальности «народное творчество (инструментальная музыка)» / ред.-сост. Л. В. Шибаева. – Минск : БелГИПК, 2004. – 252 с.

4. Мишуров, Г. Белорусское народно-инструментальное искусство: традиции и современность / Г. Мишуров. – Минск : Белорус. гос. ун-т культуры, 2002. – 300 с.

5. Мишуров, Г. О роли государственного оркестра народных инструментов им. И. Жиновича в формировании репертуара самодеятельных цимбальных оркестров / Г. Мишуров, В. Трамбицкая // Вопросы культуры и искусства Белоруссии: респ. межвед. сб. – Минск : Выш. шк., 1987. – Вып. 6. – С. 18–25.

6. Назіна, І. Д. Беларускія народныя музычныя інструменты / І. Д. Назіна. – Мінск : Беларусь, 1997. – 239 с.

7. Назина, И. Д. Белорусские народные музыкальные инструменты: самозвучащие, ударные, духовые / И. Д. Назина. – Минск : Наука и техника, 1979. – 144 с.

8. Назина, И. Д. Белорусские народные музыкальные инструменты: струнные / И. Д. Назина. – Минск : Наука и техника, 1982. – 120 с. : ил.

9. Народныя музычныя інструменты ў мастацкай культуры XX стагоддзя: зб. навук. арт. / Беларус. ун-т культуры ; рэдкал. : Н. П. Яканюк (склад. і адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БУК, 1999. – 141 с.

10. Скорабагатчанка, А. В. Беларускія народныя музычныя інструменты XX стагоддзя : вучэб. дапам. / А. В. Скорабагатчанка. – Мінск : Беларус. навука, 2001. – 398 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

11. Фрид, Р. З. Выразительные средства музыки / Р. З. Фрид. – Л. : Музыка, 1960. – 45 с.

12. Яканюк, Н. П. Інструментазнаўства і інструментоўка для ансамбляў і аркестраў беларускіх народных інструментаў : вучэб.-метад. дапам. / Н. П. Яканюк, М. Л. Кузьмініч. – Мінск : Беларус. ун-т культуры, 2001. – 230 с.

13. Яконюк, Н. П. Народно-инструментальная музыкальная культура письменной традиции в Беларуси: опыт системного анализа / Н. П. Яконюк. – Минск : БГУ культуры, 2001. – 269 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Асноўнымі формамі атэстацыі з’яўляюцца акадэмічны канцэрт, кантрольны ўрок, залік, экзамен, якія праводзяцца ў форме канцэртнага выступлення. Акадэмічны канцэрт праводзіцца ў сярэдзіне кожнага семестра і прадугледжвае выкананне двух твораў на памяць. Кантрольны ўрок – у канцы III семестра, залік – у канцы I і II семестраў, на якіх выконваюцца тры рознахарактарныя творы з улікам засваення асноўных прыёмаў ігры, ускладнення праграмы і паказам больш якаснага валодання інструментам. Экзамен завяршае ў IV семестры праходжанне дысцыпліны. Праграма выступлення рыхтуецца як у форме сольнага выканання, так і ў складзе ансамбля.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў (СРС):

– планаванне самастойных заняткаў;

– заданні да самастойнай работы прадугледжваюць разнастайныя віды адукацыйнай дзейнасці і ўлічваюць агульнамузычную падрыхтоўку кожнага студэнта;

– практычнае азнаямленне і аналіз нотнага матэрыялу.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

1 бал – студэнт не выканаў патрабаванні праграмы, дапусціў вялікую колькасць памылак у тэксце і не змог завяршыць выкананне твора.

2 балы – студэнт пры выкананні твора дапусціў шмат грубых памылак у тэксце, паказаў нізкі ўзровень спецыяльных музыкальных здольнасцей.

3 балы – студэнт выканаў недастаткова добра праграму, мелі месца памылкі ў нотным тэксце, паказаў невысокі ўзровень развіцця музыкальных здольнасцей.

4 балы – студэнт падрыхтаваў у адпаведнасці з патрабаваннямі праграму, але пры гэтым: а) дапусціў памылкі ў нотным тэксце; б) прадэманстраваў недастатковы ўзровень валодання асобнымі відамі выканальніцкай тэхнікі і здавальняючае развіццё спецыяльных музыкальных здольнасцей.

5 балаў – студэнт падрыхтаваў праграму, але недастаткова свабодна валодае ўсім арсеналам выканальніцкіх сродкаў выразнасці.

6 балаў – студэнт падрыхтаваў разнастайную праграму, змог увасобіць аўтарскую задуму і прадэманстраваў добры ўзровень валодання інструментам, але пры гэтым сутыкнуўся з пэўнымі цяжкасцямі пры дэманстрацыі валодання асноўнымі відамі выканальніцкай тэхнікі.

7 балаў – студэнт выканаў разнастайную праграму, прадэманстраваў высокі ўзровень валодання інструментам, але пры гэтым недастаткова свабодна валодае пэўнымі відамі выканальніцкай тэхнікі.

8 балаў – студэнт выканаў разнастайную і складаную праграму і пераканаўча ўвасобіў кампазітарскую задуму, дэманструючы: а) свабоднае валоданне рознымі відамі выканальніцкай тэхнікі; б) высокі ўзровень валодання інструментам; в) здольнасць да ўласнай асэнсаванай інтэрпрэтацыі драматургіі музычнага твора.

9 балаў – студэнт выканаў разнастайную і складаную праграму і на высокім узроўні ўвасобіў кампазітарскую задуму, дэманструючы: а) свабоднае валоданне рознымі відамі выканальніцкай тэхнікі; б) пераканаўчую інтэрпрэтацыю; в) свабоду і прафесіяналізм сцэнічных паводзін.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

10 балаў – студэнт выканаў разнастайную і вельмі складаную праграму і на высокім прафесійным узроўні ўвасобіў кампазітарскую задуму, дэманструючы: а) майстэрскае валоданне рознымі відамі выканальніцкай тэхнікі; б) па-мастацку пераканаўчую інтэрпрэтацыю; в) сапраўдны артыстызм; г) яркую творчую індывідуальнасць.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

ДАДАТКОВЫ НАРОДНЫ ІНСТРУМЕНТ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках),
напрамку спецыяльнасці 1-18 01 01-02 Народная творчасць
(інструментальная музыка),
спецыялізацыі 1-18 01 01-02 01
Інструментальная музыка народная

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2017. Фармат 60x84 $^{1}/_{16}$.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 1,11. Ул.-выд. арк. 0,65. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ